

1995 nr. 68 10. mars**Lög um Lúganósamninginn um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum**

■ **1. gr.** Heimilt er að fullgilda fyrir Íslands hönd samning um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum sem gerður var í Lúganó 16. september 1988 (Lúganósamninginn), ásamt þeim þremur bókunum sem honum fylgja og teljast óaðskiljanlegur hluti hans.

□ Samningurinn ásamt bókunum og yfirlýsingum sem honum fylgja er prentaður sem fylgiskjal með lögum þessum.

■ **2. gr.** Lúganósamningurinn og þær þrjár bókanir sem honum fylgja skulu hafa lagagildi hér á landi.

■ **3. gr.** Dómar, sem kveðnir eru upp í öðru samningsríki á grundvelli varnarþings skv. 1. tölul. 5. gr. og b-lið 1. tölul. 16. gr. Lúganósamningsins, skulu viðurkenndir og þeim fullnægt hér á landi þó að viðkomandi ríki hafi gert fyrirvara um að það muni ekki viðurkenna eða fullnægja íslenskum dómum í sambærilegum tilvikum.

□ Dómar, sem hvorki þarf að viðurkenna né fullnægja skv. 2. mgr. II. gr. í bókun nr. 1 við samninginn, fá ekki réttarverkanir hér á landi.

■ **4. gr.** Ákvæði 1. gr. laga þessara öðlast þegar gildi.

□ Önnur ákvæði laganna öðlast gildi um leið og Lúganósamningurinn öðlast gildi að því er Ísland varðar.

■ **5. gr.** . . .

Fylgiskjal.**SAMNINGUR um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum, gerður í Lúganó 16. september 1988.****Inngangur.****AÐILAR AÐ SAMNINGI ÞESSUM**

SEM ER UMHUGAÐ um að styrkja á yfirráðasvæðum sínum réttarvernd þeirra manna sem þar eru búsettir,

SEM TELJA að í því skyni sé nauðsynlegt að ákvarða hið alþjóðlega dómssvald dómstóla sinna og að auðvelda viðurkenningu og koma á skjótvirkri málsmeðferð til að tryggja fullnustu á dómum, opinberlega staðfestum skjölum og réttarsáttum,

SEM GERA SÉR GREIN fyrir tengslum sín í milli, sem hafa komið fram á sviði efnahagsmála í fríverslunarsamningum milli Efnahagsbandalags Evrópu og aðildarríkja Fríverslunarsamtaka Evrópu,

SEM Hafa HLIÐSJÓN af Brusselsamningnum frá 27. september 1968 um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum eins og honum hefur verið breytt með aðildarsamningum eftir því sem Evrópubandalögin hafa stækkað,

SEM ERU SANNFÆRÐIR um að með því að láta meginreglur þess samnings einnig ná til ríkja, sem eru aðilar að þessum samningi, muni lagaleg og efnahagsleg samvinna í Evrópu styrkjast,

SEM ÓSKA að tryggja eins samræmda túlkun og unnt er á samningi þessum,

Hafa í þessum anda ÁKVÆÐIÐ að gera með sér samning þennan og

Hafa ORÐIÐ ÁSÁTTIR UM EFTIRFARANDI:**I. hluti. Gildissvið.**

■ **1. gr.** Samningur þessi gildir um einkamál, þar á meðal verslunarmál, án tillits til þess hvaða dómstóll fer með mál. Hann tekur sér í lagi ekki til skattamála, tollamála og stjórnsýslumála.

□ Samningurinn gildir ekki um:

1. persónulega réttarstöðu manna, rétt hæfi eða ger hæfi, fjármál hjóna, bréfarf eða lögfarf,

2. gjaldþrot, nauðasamninga eða sambærilega málsmeðferð,

3. almannatryggingar,

4. gerðardóma.

II. hluti. Varnarþing.**1. kafli. Almenn ákvæði.**

■ **2. gr.** Með þeim takmörkunum, sem greinir í samningi þessum, skal lögsækja menn, sem eiga heimili í samningsríki, fyrir dómstólum í því ríki, hvert sem ríkisfang þeirra er.

□ Þeir menn, sem ekki eru ríkisborgarar í því ríki þar sem þeir eiga heimili, skulu lúta sömu varnarþingsreglum og gilda um ríkisborgara þess ríkis.

■ **3. gr.** Menn, sem eiga heimili í samningsríki, má aðeins lögsækja fyrir dómstólum í öðru samningsríki samkvæmt þeim reglum sem settar eru í 2.–6. kafla þessa hluta.

□ Sérstaklega má ekki beita eftirfarandi ákvæðum gegn þeim:

— í Belgíu: 15. gr. borgaralögbókar (Code civil — Burgerlijk Wetboek) og 638. gr. réttarfarslaga (Code judiciaire — Gerechtelijk Wetboek),

— í Danmörku: 2. og 3. mgr. 246. gr. réttarfarslaga (lov om rettens pleje),

— í Sambandslýðveldinu Þýskalandi: 23. gr. laga um réttarfar í einkamálum (Zivilprozessordnung),

— í Grikklandi: 40. gr. laga um réttarfar í einkamálum (Κώδικας π[ogr]λιτικῆς δικ[ogr]υ[ogr]μίας),

— í Frakklandi: 14. og 15. gr. borgaralögbókar (Code civil),

— á Írlandi: reglum þeim sem heimila að varnarþing byggist á því að stefna hafi verið birt varnaraðila meðan á tímabundinni dvöl hans á Írlandi stóð,

— á Íslandi: 77. gr. laga um meðferð einkamála í héraði,

— á Ítalíu: 2. gr. og 1. og 2. tölul. 4. gr. laga um réttarfar í einkamálum (Codice di procedura civile),

— í Lúxemborg: 14. og 15. gr. borgaralögbókar (Code civil),

— í Hollandi: 3. mgr. 126. gr. og 127. gr. laga um réttarfar í einkamálum (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering),

— í Noregi: 32. gr. laga um meðferð einkamála (tvistemålsloven),

— í Austurríki: 99. gr. laga um dómssvald dómstóla (Jurisdiktionsnorm),

— í Portúgal: c-lið 1. mgr. og 2. mgr. 65. gr. og c-lið 65. gr. A laga um réttarfar í einkamálum (Código de Processo Civil) og 11. gr. laga um réttarfar í vinnumálum (Código de Processo de Trabalho),

— í Sviss: reglum um kyrretningarvarnarþing (for du lieu du séquestre/Gerichtsstand des Arrestortes/foro del luogo del sequestro) samkvæmt 4. gr. sambandsríkislaganna um alþjóðlegan einkamálarétt (loi fédérale sur le droit international privé/Bundesgesetz über das internationale Privatrecht/legge federale sul diritto internazionale privato),

— í Finnlandi: 2., 3. og 4. másl. 1. mgr. 1. gr. 10. kafla réttarfarslaga (oikeudenkäymiskaari/rättegångsbalken),

— í Svíþjóð: 1. másl. 1. mgr. 3. gr. 10. kafla réttarfarslaga (rättegångsbalken),

— í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi: reglum þeim sem heimila að varnarþing byggist á því:

a) að stefna hafi verið birt varnaraðila meðan á tíma-
bundinni dvöl hans í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi stóð,
eða

b) að varnaraðili eigi eignir í Stóra-Bretlandi og Norður-
Írlandi, eða

c) að sóknaraðili hafi komið fram aðför í eignum sem eru
í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi.

■ **4. gr.** Eigi varnaraðili ekki heimili í samningsríki ákvarða
lög hvers samningsríkis um sig dómsvald dómstóla þess, sbr.
þó ákvæði 16. gr.

□ Gegn varnaraðila, sem þannig er ástatt um, getur hver sá
sem á heimili í samningsríki, hvert sem ríkisfang hans er,
fært sér í nyt í því ríki þær varnarþingsreglur, sem þar gilda,
á sama hátt og ríkisborgarar þess ríkis, og sérstaklega þær
reglur sem tilgreindar eru í 2. mgr. 3. gr.

2. kafli. Sérstakar varnarþingsreglur.

■ **5. gr.** Mann, sem á heimili í samningsríki, má lögsækja í
öðru samningsríki:

1. í málum, sem varða samninga, fyrir dómstóli þess
staðar þar sem skuldbindinguna skyldi efna; í málum, sem
varða vinnusamninga einstakra manna, er þessi staður þar
sem launþeginn starfar að jafnaði eða, ef launþeginn starfar
að jafnaði ekki í einu tilteknu landi, þá er þessi staður þar
sem starfsstöð sú er sem réð hann til starfa,

2. í málum, sem varða framfærsluskýldu, fyrir dómstóli
þess staðar þar sem sá sem rétt á til framfærslu á heimili
eða dvelst að jafnaði eða, ef um slíka kröfu er að ræða í
tengslum við mál um persónulega réttarstöðu manns, fyrir
þeim dómstóli sem samkvæmt þeim lögum, sem við hann
gilda, er bær til að fara með málið nema varnarþingið byggist
einungis á ríkisfangi eins aðilans,

3. í málum um skaðabætur utan samninga fyrir dómstóli
þess staðar þar sem tjónsatburðurinn varð,

4. þegar krafist er skaðabóta eða þess að fyrra ástandi
verði komið á og krafan á rót að rekja til refsiverðs verkna-
ðar, fyrir þeim dómstóli þar sem opinbera málið er til
meðferðar, að því tilskildu að dómstóllinn, samkvæmt þeim
lögum sem við hann gilda, sé bær til að fara með kröfur
borgararéttar eðlis,

5. vegna ágreinings, sem stafar af rekstri útibús, umboðs-
skrifstofu eða svipaðrar starfsemi, fyrir dómstóli þess staðar
þar sem starfsemin er,

6. sem stofnanda, vörslumann eða réttthafa fjárvörslu-
sjóðs, sem stofnaður hefur verið á grundvelli laga eða með
skjali eða með munnlegum gerningi sem staðfestur er skrif-
lega, fyrir dómstóli í því samningsríki þar sem sjóðurinn á
heimili,

7. vegna ágreinings um greiðslu launa, sem krafist er
vegna björgunar í þágu farms eða farmgjalds, fyrir þeim
dómstóli þar sem kyrrsetning farmsins eða farmgjaldskröf-
unnar:

a) hefur verið gerð til tryggingar á þeirri greiðslu, eða

b) hefði mátt fara fram en ábyrgð eða önnur trygging
hefur verið sett;

ákvæði þetta á þó einungis við ef því er haldið fram að
varnaraðili eigi til réttar að telja í farminum eða farmgjalds-
kröfunni eða að hann hafi átt til slíks réttar að telja þegar
björgun varð.

■ **6. gr.** Mann, sem á heimili í samningsríki, má einnig
lögsækja:

1. ef hann er einn af mörgum varnaraðilum, fyrir dómstóli
þess staðar þar sem einhver þeirra á heimili,

2. sem þriðja mann í sakaukamáli eða sem þriðja mann í
öðrum málum fyrir þeim dómstóli þar sem mál er upphaflega
höfðað nema það hafi einungis verið höfðað í því skyni að
koma í veg fyrir að hann yrði lögsóttur á réttu varnarþingi
sínu,

3. í málum um gagnkröfu, ef hún á rót sína að rekja til
sama samnings eða málsatvika og aðalkrafan byggist á, fyrir
dómstóli þar sem aðalkrafan er til meðferðar,

4. í málum, sem varða samninga ef málið má sameina máli
gegn sama varnaraðila og það varðar réttindi yfir fasteign,
fyrir dómstóli í samningsríki þar sem fasteignin er.

■ **6. gr. A.** Ef dómstóll í samningsríki hefur samkvæmt
samningi þessum dómsvald í málum um ábyrgð sem stafar
af notkun eða rekstri skips hefur sá dómstóll, eða hver sá
dómstóll annar sem að lögum þess samningsríkis kemur í
hans stað, einnig dómsvald í málum um takmörkun þessarar
ábyrgðar.

3. kafli. Varnarþing í váttryggingarmálum.

■ **7. gr.** Í málum um váttryggingar skal ákvarða varnarþing
eftir ákvæðum þessa kafla, sbr. þó 4. gr. og 5. tölul. 5. gr.

■ **8. gr.** Váttryggjanda, sem á heimili í samningsríki, má
lögsækja:

1. fyrir dómstólum í því ríki þar sem hann á heimili, eða

2. í öðru samningsríki fyrir dómstóli þess staðar, þar sem
váttryggingartaki á heimili, eða

3. sé hann samváttryggjandi, fyrir dómstóli í samningsríki
þar sem mál er höfðað gegn aðalváttryggjanda.

□ Nú á váttryggjandi ekki heimili í samningsríki en hefur
útibú, umboðsskrifstofu eða svipaða starfsemi í samningsríki
og skal þá í málum sem stafa af rekstri starfseminnar litið
svo á sem hann eigi heimili í því ríki.

■ **9. gr.** Í málum vegna ábyrgðartrygginga eða váttrygginga
á fasteignum má enn fremur lögsækja váttryggjanda fyrir
dómstóli þess staðar þar sem tjónsatburðurinn varð. Þetta
gildir einnig ef váttryggingarsamningur tekur bæði til fast-
eignar og lausafjár og hvort tveggja verður fyrir tjóni vegna
sama atburðar.

■ **10. gr.** Í málum vegna ábyrgðartrygginga má einnig lög-
sækja váttryggjandann fyrir dómstóli þar sem tjónþoli hefur
höfðað mál gegn váttryggðum ef þau lög, sem við dómstólinn
gilda, veita heimild til þess.

□ Ákvæði 7., 8. og 9. gr. gilda um mál sem tjónþoli höfðar
beint gegn váttryggjanda þar sem slík bein málssókn er heimil.

□ Nú veita lög um slíka beina málssókn heimild til að draga
váttryggingartaka eða váttryggðan inn í málið og hefur sami
dómstóll þá einnig dómsvald gagnvart þeim.

■ **11. gr.** Váttryggjandi má einungis höfða mál fyrir dóm-
stólum í samningsríki þar sem varnaraðili á heimili, hvort
sem hann er váttryggingartaki, váttryggður eða annar réttthafi,
sbr. þó ákvæði 3. mgr. 10. gr.

□ Ákvæði þessa kafla hafa ekki áhrif á rétt til að bera
fram gagnkröfu fyrir þeim dómstóli þar sem aðalkrafan er til
meðferðar í samræmi við ákvæði þessa kafla.

■ **12. gr.** Frá ákvæðum þessa kafla má aðeins víkja með
samningi um varnarþing:

1. ef hann er gerður eftir að ágreiningur er risinn, eða

2. ef hann veitir váttryggingartaka, váttryggðum eða öðrum
réttthafa heimild til málshöfðunar fyrir öðrum dómstólum en
þeim sem nefndir eru í þessum kafa, eða

3. ef hann er gerður milli váttryggingartaka og váttrygg-
anda sem áttu báðir heimili eða dvöldust að jafnaði í sama
samningsríki þegar samningurinn var gerður og hann veitir

dómstólum þess ríkis dómssvald, jafnvel þótt tjónsatburðurinn kunni að verða erlendis enda sé slíkur samningur ekki andstæður lögum þess ríkis, eða

4. ef hann er gerður við váttryggingartaka sem ekki á heimili í samningsríki, nema um sé að ræða váttryggingu sem er lögboðin eða hún varðar fasteign í samningsríki, eða

5. ef hann varðar váttryggingarsamning sem tekur til eins eða fleiri áhættuflokka sem nefndir eru í 12. gr. A.

■ **12. gr. A.** 5. tölul. 12. gr. vísar til eftirfarandi áhættuflokka:

1. sérhvers tjóns á

a) hafskipum, mannvirkjum undan ströndum eða á rúmsjó eða loftförum þegar tjónið á rætur að rekja til atburða sem tengjast notkun þeirra í atvinnuskyni,

b) vörum í flutningi, nema farangri farþega, þegar flutt er að hluta eða að öllu leyti með slíkum skipum eða loftförum,

2. sérhverrar ábyrgðar, nema vegna líkamstjóns á farþegum eða tjóns á farangri þeirra,

a) sem á rætur að rekja til notkunar eða reksturs skipa, mannvirkja eða loftfara sem vísað er til í a-lið 1. tölul., að því leyti sem lög þess samningsríkis, þar sem loftfarið er skráð, banna ekki samninga um varnarþing í sambandi við váttryggingu gegn slíkri áhættu,

b) á tjóni sem vörur valda í flutningi sem greinir í b-lið 1. tölul.,

3. sérhvers fjártjóns í tengslum við notkun eða rekstur skipa, mannvirkja eða loftfara sem vísað er til í a-lið 1. tölul., einkum taps á farmgjalds- eða leigutekjum,

4. sérhverrar áhættu sem tengist þeim áhættuflokkum sem nefndir eru í 1.–3. tölul.

4. kafli. Varnarþing í neytendamálum.

■ **13. gr.** Í málum vegna samninga, sem maður, hér eftir nefndur „neytandi“, gerir í tilgangi sem telja verður að varði ekki atvinnu hans, skal ákvarða varnarþing eftir ákvæðum þessa kafla, sbr. þó 4. gr. og 5. tölul. 5. gr., enda sé um að ræða:

1. samning um lausafjárkaup með afborgunarskilmálum, eða

2. samning um lán sem endurgreiða skal með afborgunum, eða annars konar lánaþyrngreiðslu, til að fjármagna kaup á lausafé, eða

3. annan samning um að láta af hendi lausafé eða þjónustu enda hafi

a) undanfari samningsins verið sérstakt tilboð til neytandans í ríki því þar sem hann á heimili eða almenn auglýsing þar, og

b) neytandinn gert þær ráðstafanir sem nauðsynlegar voru til samningsgerðarinnar í því ríki.

□ Nú á viðsemjandi neytandans ekki heimili í samningsríki en hefur útibú, umboðsskrifstofu eða svipaða starfsemi í samningsríki og skal þá í ágreiningi, sem stafar af rekstri starfseminnar, litið svo á að aðilinn eigi heimili í því ríki.

□ Kafli þessi gildir ekki um flutningssamninga.

■ **14. gr.** Neytandi getur höfðað mál gegn hinum samningsaðilanum annaðhvort fyrir dómstólum í því samningsríki, þar sem sá aðili á heimili, eða fyrir dómstólum í því samningsríki þar sem hann sjálfur á heimili.

□ Hinn samningsaðilinn getur einungis höfðað mál gegn neytandanum fyrir dómstólum í því samningsríki þar sem neytandinn á heimili.

□ Ákvæði þessi hafa ekki áhrif á rétt til að koma að gagnkröfu fyrir dómstóli þar sem aðalkrafan er til meðferðar í samræmi við ákvæði þessa kafla.

■ **15. gr.** Frá ákvæðum þessa kafla má aðeins víkja með samningi:

1. sem gerður er eftir að ágreiningur er risinn, eða

2. sem heimilar neytandanum að höfða mál fyrir öðrum dómstólum en þeim sem getið er um í þessum kafla, eða

3. sem gerður er af neytanda og samningsaðila hans sem áttu báðir heimili eða dvöldust að jafnaði í sama samningsríki þegar samningurinn var gerður og samningurinn veitir dómstólum þess ríkis dómssvald enda sé slíkur samningur ekki andstæður lögum þess ríkis.

5. kafli. Skylduvarnarþing.

■ **16. gr.** Eftirgreindir dómstólar hafa einir dómssvald, án tillits til heimilis:

1. a) í málum um réttindi yfir fasteign eða leigu fasteignar: dómstólar í því samningsríki þar sem fasteignin er;

b) í málum um fasteignaleigusamninga, sem gerðir eru um tímabundin persónuleg afnot til allt að sex mánaða óslitið, skulu dómstólar í því samningsríki þar sem varnaraðili á heimili þó einnig hafa dómssvald, enda sé leigutaki persóna og hvorugur aðila eigi heimili í því samningsríki þar sem fasteignin er;

2. í málum um gildi, ógildi eða slit féлага eða annarra lögpersóna eða um ákvarðanir fyrirsvarsaðila þeirra: dómstólar í því samningsríki þar sem lögpersónan hefur aðsetur,

3. í málum um gildi skráninga í opinberar skrár: dómstólar í því samningsríki þar sem skráin er haldin,

4. í málum sem varða skráningu eða gildi einkaleyfa, vörumerkja, mynstra eða annarra svipaðra réttinda sem tilkynna þarf eða skrá: dómstólar í því samningsríki þar sem tilkynning eða beiðni um skráningu hefur verið lögð fram, hefur farið fram eða er talin hafa farið fram samkvæmt ákvæðum alþjóðasamnings,

5. í málum um fullnustu dóma: dómstólar í því samningsríki þar sem fullnusta hefur farið fram eða skal fara fram.

6. kafli. Samningar um varnarþing.

■ **17. gr.** 1. Nú hafa aðilar samið um að dómstóll eða dómstólar í samningsríki skuli hafa dómssvald um ágreining sem þegar er risinn eða um ágreining sem kann að rísa í tengslum við tiltekin lögskipti þeirra og að minnsta kosti annar þeirra eða einn þeirra á heimili í samningsríki og skal þá einungis sá dómstóll eða þeir dómstólar hafa dómssvald. Slíkur samningur um varnarþing skal vera:

a) skriflegur eða munnlegur og staðfestur skriflega, eða

b) í formi sem er í samræmi við venjur sem aðilar hafa komið á sín í milli, eða

c) í milliríkjavíðskiptum í formi sem er í samræmi við víðskiptavenjur sem aðilunum voru eða áttu að hafa verið kunnar og eru almennt þekktar og farið er almennt eftir af aðilum samninga af þeirri gerð á því víðskiptasviði sem um er að ræða.

Hafi slíkt samkomulag verið gert milli aðila og hvorugur eða enginn þeirra á heimili í samningsríki geta dómstólar í öðrum samningsríkjum ekki skorið úr málinu nema sá dómstóll eða þeir dómstólar, sem samið hefur verið um, hafi vísað máli frá dómi vegna rangs varnarþings.

2. Dómstóll sá eða dómstólar í samningsríki, sem veitt hefur verið dómssvald með skjali sem stofnar fjárvörslusjóð,

hafa einir dómssvald í málum gegn stofnanda, vörslumanni eða réttihafa ef mál snýst um lögskipti þessara aðila eða um réttindi þeirra eða skyldur samkvæmt reglum sjóðsins.

3. Samningar um varnarþing eða slík ákvæði í skjali, sem stofnar fjárvörslusjóð, hafa ekki gildi ef þau fara gegn ákvæðum 12. eða 15. gr. eða ef þau útiloka dómssvald þeirra dómstóla sem einir skulu hafa það samkvæmt 16. gr.

4. Hafi samningur um varnarþing einungis verið gerður í þágu annars aðilans eða eins þeirra heldur sá aðili rétti sínum til málshöfðunar fyrir hverjum þeim dómstóli öðrum sem hefur dómssvald samkvæmt samningi þessum.

5. Í málum um vinnusamninga einstakra manna hefur samkomulag um varnarþing einungis gildi ef það var gert eftir að ágreiningur er risinn.

■ **18. gr.** Enda þótt önnur ákvæði samnings þessa veiti dómstóli í samningsríki ekki dómssvald hefur hann dómssvald ef varnaraðili sækir dómþing fyrir honum. Þetta gildir þó ekki ef þing er einungis sótt til að mótmæla varnarþingi eða ef annar dómstóll hefur einn dómssvald samkvæmt 16. gr.

7. kafli. Könnun á varnarþingi og því hvort mál sé tækt til meðferðar.

■ **19. gr.** Nú er dómstóli í samningsríki falið að skera úr ágreiningi sem í aðalatriðum varðar málefni sem dómstólar í öðru samningsríki hafa einir dómssvald um samkvæmt 16. gr. og skal hann þá sjálfkrafa vísa máli frá dómi.

■ **20. gr.** Nú er maður, sem á heimili í samningsríki, lög-sóttur fyrir dómstóli í öðru samningsríki og sækir þar ekki dómþing og skal dómstóllinn þá sjálfkrafa vísa máli frá dómi nema hann hafi dómssvald samkvæmt ákvæðum samnings þessa.

□ Dómstóllinn skal fresta meðferð málsins þar til sýnt er fram á að varnaraðilinn hafi átt kost á að taka á móti stefnu eða samsvarandi skjali svo tímanlega að hann hefði getað undirbúið vörn sína eða að allar nauðsynlegar ráðstafanir hafi verið gerðar í því skyni.

□ Ákvæði 15. gr. Haagsamningsins frá 15. nóvember 1965 um birtingu erlendis á réttarskjölum og utanréttarskjölum í einkamálum eða verslunarmálum koma í stað ákvæða 2. mgr. ef senda skal úr landi stefnu eða tilkynningu um málshöfðun samkvæmt þeim samningi.

8. kafli. „Litis pendens“ og skyldar kröfur.

■ **21. gr.** Ef krafa, byggð á sömu málsástandum og milli sömu aðila, er gerð fyrir dómstólum í tveimur eða fleiri samningsríkjum skal hver dómstóll, annar en sá sem mál er fyrst höfðað fyrir, sjálfkrafa fresta meðferð þess þar til fyrir liggur að sá dómstóll hafi dómssvald í málinu.

□ Þegar fyrir liggur að sá dómstóll, sem mál er fyrst höfðað fyrir, hafi dómssvald skulu aðrir dómstólar vísa málinu frá dómi í þágu hans.

■ **22. gr.** Ef skyldar kröfur eru gerðar fyrir dómstólum í tveimur eða fleiri samningsríkjum getur hver dómstóll, annar er sá sem mál er fyrst höfðað fyrir, frestað málsmeðferð sinni meðan málin eru til meðferðar á fyrsta dómstigi.

□ Dómstóll, sem mál er síðar höfðað fyrir, getur einnig vísað máli frá samkvæmt kröfu aðila ef lög, sem gilda við þann dómstól, heimila að skyldar kröfur séu sóttar sameiginlega og dómstóll sá, sem mál er fyrst höfðað fyrir, hefur dómssvald um báðar kröfurnar.

□ Með skyldum kröfum er í grein þessari átt við kröfur sem eru svo tengdar innbyrðis að æskilegt er að fara með þær og dæma sameiginlega til að koma í veg fyrir að ósamrýman-

legir dómur verði kveðnir upp ef dæmt er um hverja þeirra sérstaklega.

■ **23. gr.** Ef fleiri dómstólar en einn eiga hver um sig einir dómssvald um kröfu skulu allir dómstólar, aðrir en sá sem mál er fyrst höfðað fyrir, vísa máli frá dómi í þágu þess dómstóls.

9. kafli. Bráðabirgðaúræði, þar með talin tryggingarúræði.

■ **24. gr.** Leita má til dómstóla í samningsríki um að beita réttarúræðum til bráðabirgða, þar með talin tryggingarúræði, sem lög þess ríkis kunna að heimila, enda þótt dómstólar í öðru samningsríki hafi dómssvald um efni málsins samkvæmt samningi þessum.

III. hluti. Viðurkenning og fullnusta.

■ **25. gr.** Í samningi þessum merkir „dómur“ sérhverja ákvörðun um málsúrslit sem tekin er af dómstóli í samningsríki, hverju nafni sem hún nefnist, svo sem dóm, úrskurð eða ákvörðun um fullnustu, svo og ákvörðun réttarrítara um málskostnað.

1. kafli. Viðurkenning.

■ **26. gr.** Dómur, sem kveðinn hefur verið upp í samningsríki, skal viðurkenndur í öðrum samningsríkjum án þess að nokkurrar sérstakrar málsmeðferðar sé þörf.

□ Ef ágreiningur rís um það hvort dómur skuli viðurkenndur getur hver sá aðili, sem hagsmuna hefur að gæta, óskað, samkvæmt þeirri málsmeðferð sem kveðið er á um í 2. og 3. kafla þessa hluta, ákvörðunar um að dómurinn skuli viðurkenndur.

□ Ef viðurkenningin hefur þýðingu fyrir úrslit máls sem rekið er fyrir dómstóli í samningsríki og aðili ber hana fyrir sig hefur sá dómstóll dómssvald um viðurkenningarkröfuna.

■ **27. gr.** Dómur skal ekki viðurkenndur:

1. ef viðurkenning hans væri andstæð allsherjarreglu í því ríki þar sem hennar er krafist,

2. ef hann er útivistardómur og varnaraðila var ekki réttléga birt stefna eða samsvarandi skjal svo tímanlega að hann gæti undirbúið vörn sína,

3. ef hann er ósamrýmanlegur dómi sem kveðinn hefur verið upp í máli milli sömu aðila í ríki því þar sem viðurkenningar er krafist,

4. ef dómstóllinn í dómssríkinu hefur við ákvörðun sína tekið fyrst afstöðu til álitaefnis um persónulega réttarstöðu manna, réttshæfi eða gerhæfi, fjármál hjóna, löggarf eða bréfarf og komist að niðurstöðu sem andstæð er lagaskilareglum í ríki því þar sem viðurkenningar er krafist, nema sama niðurstaða hefði fengist ef beitt hefði verið lagaskilareglum þess ríkis,

5. ef hann er ósamrýmanlegur dómi, sem áður hefur verið kveðinn upp í ríki sem ekki er samningsríki, um sama sakar efni og milli sömu aðila, enda fullnægi sá dómur skilyrðum til viðurkenningar í því ríki þar sem viðurkenningar er krafist.

■ **28. gr.** Dómur skal enn fremur ekki viðurkenndur ef hann brýtur gegn ákvæðum 3., 4. eða 5. kafla II. hluta, eða ef um er að ræða tilvik sem fjallað er um í 59. gr.

□ Auk þess má synja um viðurkenningu dóms ef um er að ræða tilvik sem fjallað er um í 3. mgr. 54. gr. B eða 4. mgr. 57. gr.

□ Við könnun á varnarþingsreglum þeim, sem vísað er til í 1. og 2. mgr., er dómstóll sá eða yfirvald það, sem viðurkenningarkrafan er sett fram við, bundið þeim niðurstöðum um málsatvik sem dómstóll upphafsríkisins byggði dómssvald sitt á.

□ Dómsvald dómstólsins í dómsríkinu verður ekki endurskoðað að öðru leyti en greinir í 1. og 2. mgr.; áskilnaður sá, sem vísað er til í 1. tölul. 27. gr. um samræmi við allsherjarreglu, tekur ekki til varnarþingsreglna.

■ **29. gr.** Erlendan dóm má aldrei endurskoða að efni til.

■ **30. gr.** Ef krafist hefur verið viðurkenningar fyrir dómstóli í samningsríki á dómi kveðnum upp í öðru samningsríki má dómstóllinn fresta málinu ef dómurinn hefur sætt málskoti með venjulegum hætti.

□ Ef krafist hefur verið viðurkenningar fyrir dómstóli í samningsríki á dómi kveðnum upp á Írlandi eða í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi má dómstóllinn fresta málinu ef fullnustu hefur verið frestað í dómsríkinu vegna málskots.

2. kafli. Fullnusta.

■ **31. gr.** Dómi, sem kveðinn hefur verið upp í samningsríki og fullnægja má í því ríki, skal fullnægja í öðru samningsríki þegar hann, að beiðni réttis aðila, hefur verið lýstur fullnustuhæfur þar.

□ Í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi skal þó fullnægja slíkum dómi í Englandi og Wales, í Skotlandi eða á Norður-Írlandi þegar hann, að beiðni réttis aðila, hefur verið skráður fullnustuhæfur í þeim hluta Stóra-Bretlands og Norður-Írlands.

■ **32. gr.** 1. Beiðnina skal leggja fram:

— í Belgíu við „tribunal de première instance“ eða „rechtbank van eerste aanleg“;

— í Danmörku við „byret“;

— í Sambandslýðveldinu Þýskalandi hjá dómstjóra við deild í „Landgericht“;

— í Grikklandi við „μ[ogr]ν[ogr]μελέξ πρωτ[ogr]δικελ[ogr]“;

— á Spáni við „Juzgado de Primera Instancia“;

— í Frakklandi hjá dómstjóra „tribunal de grande instance“;

— á Írlandi við „High Court“;

— á Íslandi hjá héraðsdómara,

— á Ítalíu við „corte d'appello“;

— í Lúxemborg hjá dómstjóra „tribunal d'arrondissement“;

— í Hollandi hjá dómstjóra „arrondissementsrechtbank“;

— í Noregi við „herredsrett“ eða „byrett“ sem „namsrett“;

— í Austurríki við „Landesgericht“ eða „Kreisgericht“;

— í Portúgal við „Tribunal Judicial de Círculo“;

— í Sviss:

a) ef dómur er til greiðslu peninga, hjá „juge de la mainlevée/Rechtsöffnungsrichter/giudice competente a pronunciare sul rigetto dell'opposizione“ eftir réttarforsreglum 80. og 81. gr. sambandsríkislaganna um málssókn vegna skulda og gjaldþrot (loi fédérale sur la poursuite pour dettes et la faillite/Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs/legge federale sulla esecuzione e sul fallimento),

b) ef dómur er til annars en greiðslu peninga, hjá „juge cantonal d'exequatur compétent/zuständiger kantonaler Vollstreckungsrichter/giudice cantonale competente a pronunciare l'exequatur“;

— í Finnlandi við „ulosotonhaltija/överexekutor“;

— í Svíþjóð við „Svea Hovrätt“;

— í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi:

a) í Englandi og Wales við „High Court of Justice“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, við „Magistrates' Court“ fyrir milligöngu „Secretary of State“;

b) í Skotlandi við „Court of Session“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, við „Sheriff Court“ fyrir milligöngu „Secretary of State“;

c) á Norður-Írlandi við „High Court of Justice“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, við „Magistrates' Court“ fyrir milligöngu „Secretary of State“.

2. Heimili þess, sem fullnusta er krafist hjá, ræður því hver dómstóll fer með mál. Eigi hann ekki heimili í því ríki þar sem fullnusta er krafist ræðst það af því hvar fullnusta á að fara fram.

■ **33. gr.** Með beiðnina skal fara samkvæmt lögum þess ríkis þar sem fullnusta er krafist.

□ Beiðandi skal tilgreina réttarforslegt aðsetur í umdæmi þess dómstóls sem beiðni er beint til. Ef lög þess ríkis, þar sem fullnusta er krafist, mæla ekki fyrir um slíkt aðsetur skal beiðandi tilnefna málflutningsumboðsmann.

□ Skjöl þau, sem í 46. og 47. gr. getur, skulu fylgja beiðni.

■ **34. gr.** Dómstóll sá, sem beiðnina hefur til meðferðar, skal taka ákvörðun sína án tafar; á þessu stigi málsins skal þeim aðila, sem fullnusta er krafist hjá, ekki veitt færi á að gera athugasemdir við beiðnina.

□ Beiðninni má einungis synja af einhverri þeirri ástæðu sem tilgreind er í 27. og 28. gr.

□ Hinn erlenda dóm má aldrei endurskoða að efni til.

■ **35. gr.** Þar til bær starfsmaður dómstólsins skal án tafar, á þann hátt sem mælt er fyrir um í lögum þess ríkis þar sem fullnusta er krafist, tilkynna beiðanda þá ákvörðun sem tekin hefur verið um beiðnina.

■ **36. gr.** Nú er fullnusta heimilud og getur þá sá aðili, sem fullnusta er krafist hjá, skotið ákvörðuninni til æðri réttar eða fengið hana endurupptekna innan eins mánaðar frá birtingu hennar.

□ Ef sá aðili á heimili í öðru samningsríki en því þar sem fullnustuheimild var veitt er frestur til málskots eða endurupptöku tveir mánuðir talið frá þeim degi er birting fór fram, annaðhvort fyrir honum sjálfum eða á heimili hans. Frest þennan má ekki lengja vegna mikillar fjarlægðar.

■ **37. gr.** 1. Málskoti eða ósk um endurupptöku á ákvörðun um að fullnusta sé heimil skal, samkvæmt reglum um réttarfar í umþrættum einkamálum, beina:

— í Belgíu til „tribunal de première instance“ eða „rechtbank van eerste aanleg“;

— í Danmörku til „landsret“;

— í Sambandslýðveldinu Þýskalandi til „Oberlandesgericht“;

— í Grikklandi til „εφετελ[ogr]“;

— á Spáni til „Audiencia Provincial“;

— í Frakklandi til „cour d'appel“;

— á Írlandi til „High Court“;

— á Íslandi til héraðsdómara,

— á Ítalíu til „corte d'appello“;

— í Lúxemborg til „Cour supérieure de justice“ sem áfrýjunardómstóls í einkamálum,

— í Hollandi til „arrondissementsrechtbank“;

— í Noregi til „lagmannsrett“;

— í Austurríki til „Landesgericht“ eða „Kreisgericht“;

— í Portúgal til „Tribunal da Relação“;

— í Sviss til „tribunal cantonal/Kantonsgericht/tribunale cantonale“;

— í Finnlandi til „hovioikeus/hovrätt“;

— í Svíþjóð til „Svea Hovrätt“;

— í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi:

a) í Englandi og Wales til „High Court of Justice“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, til „Magistrates' Court“;

b) í Skotlandi til „Court of Session“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, til „Sheriff Court“,

c) á Norður-Írlandi til „High Court of Justice“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, til „Magistrates' Court“.

2. Niðurstöðu málskots eða endurupptöku verður aðeins hnekk:

— í Belgíu, í Grikklandi, á Spáni, í Frakklandi, á Ítalíu, í Lúxemborg og í Hollandi með áfrýjun til ógildingar,

— í Danmörku með áfrýjun til „höjesteret“ að fengnu leyfi dómismálaráðherra,

— í Sambandslýðveldinu Þýskalandi með „Rechtsbeschwerde“,

— á Írlandi með áfrýjun um lagaatriði til „Supreme Court“,

— á Íslandi með áfrýjun til Hæstaréttar,

— í Noregi með áfrýjun („kjæremál“ eða „anke“) til „Høyesteretts kjæremålsutvalg“ eða „Høyesterett“,

— í Austurríki, ef um er að ræða áfrýjun, með „Revisionsrekurs“ og, ef um er að ræða endurupptöku, með „Berufung“ með möguleika á „Revision“,

— í Portúgal með áfrýjun um lagaatriði,

— í Sviss með „recours de droit public devant le tribunal fédéral/staatsrechtliche Beschwerde beim Bundesgericht/ricorso di diritto pubblico davanti al tribunale federale“,

— í Finnlandi með áfrýjun til „korkein oikeus/högsta domstolen“,

— í Svíþjóð með áfrýjun til „högsta domstolen“,

— í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi með einum möguleika á áfrýjun um lagaatriði.

■ **38. gr.** Dómstóll sá, sem máli er skotið til samkvæmt 1. mgr. 37. gr., getur að kröfu þess, sem málskots hefur krafist, frestað máli ef dóminum hefur verið skotið til æðra dóms á venjulegan hátt í dómsríkinu eða endurupptöku er krafist þar eða ef frestur til þessa er enn ekki liðinn. Í síðargreinda tilvikinu getur dómstóllinn ákveðið frest til að koma fram málskoti eða leggja fram kröfu um endurupptöku.

□ Hafir dómur verið kveðinn upp á Írlandi eða í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi skal litið á hvert það málskot, sem heimilað er í dómsríkinu, sem venjulegt málskot í merkingu 1. mgr.

□ Dómstóllinn getur einnig áskilið um fullnustu að sett verði trygging sem dómstóllinn ákvarðar.

■ **39. gr.** Meðan frestur til málskots samkvæmt 36. gr. er ekki liðinn og þar til niðurstaða af slíku málskoti liggur fyrir má ekki gera aðrar ráðstafanir til fullnustu en þær sem miða að því að tryggja fullnustu í eignum þess aðila sem fullnustu er krafist hjá.

□ Ákvörðun um að heimila fullnustu felur í sér rétt til að beita slíkum tryggingarráðstöfunum.

■ **40. gr.** 1. Nú er beiðni um fullnustu synjað og getur beiðandi þá skotið þeirri ákvörðun, eða óskað endurupptöku hennar:

— í Belgíu til „cour d'appel“ eða „hof van beroep“,

— í Danmörku til „landsret“,

— í Sambandslýðveldinu Þýskalandi til „Oberlandesgericht“,

— í Grikklandi til „εφετελ[ogr]“,

— á Spáni til „Audiencia Provincial“,

— í Frakklandi til „cour d'appel“,

— á Írlandi til „High Court“,

— á Íslandi til héraðsdómara,

— á Ítalíu til „corte d'appello“,

— í Lúxemborg til „Cour supérieure de justice“ sem áfrýjunardómstóls í einkamálum,

— í Hollandi til „gerechtshof“,

— í Noregi til „lagmannsrett“,

— í Austurríki til „Landesgericht“ eða „Kreisgericht“,

— í Portúgal til „Tribunal da Relação“,

— í Sviss til „tribunal cantonal/Kantonsgericht/tribunale cantonale“,

— í Finnlandi til „hovioikeus/hovrätt“,

— í Svíþjóð til „Svea Hovrätt“,

— í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi:

a) í Englandi og Wales til „High Court of Justice“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, til „Magistrates' Court“,

b) í Skotlandi til „Court of Session“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, til „Sheriff Court“,

c) á Norður-Írlandi til „High Court of Justice“ eða, ef um er að ræða dóm um framfærsluskyldu, til „Magistrates' Court“.

2. Aðila þeim, sem fullnustu er krafist hjá, skal stefnt til að mæta fyrir dómstóli þeim sem máli er skotið til. Mæti hann ekki gilda ákvæði 2. og 3. mgr. 20. gr., jafnvel þótt hann eigi ekki heimili í sammingsríki.

■ **41. gr.** Niðurstöðu máls, sem sett hefur málskoti samkvæmt 40. gr., verður einungis hnekk:

— í Belgíu, í Grikklandi, á Spáni, í Frakklandi, á Ítalíu, í Lúxemborg og í Hollandi með áfrýjun til ógildingar,

— í Danmörku með áfrýjun til „höjesteret“ að fengnu leyfi dómismálaráðherra,

— í Sambandslýðveldinu Þýskalandi með „Rechtsbeschwerde“,

— á Írlandi með áfrýjun um lagaatriði til „Supreme Court“,

— á Íslandi með áfrýjun til Hæstaréttar,

— í Noregi með áfrýjun („kjæremál“ eða „anke“) til „Høyesteretts kjæremålsutvalg“ eða „Høyesterett“,

— í Austurríki með „Revisionsrekurs“,

— í Portúgal með áfrýjun um lagaatriði,

— í Sviss með „recours de droit public devant le tribunal fédéral/staatsrechtliche Beschwerde beim Bundesgericht/ricorso di diritto pubblico davanti al tribunale federale“,

— í Finnlandi með áfrýjun til „korkein oikeus/högsta domstolen“,

— í Svíþjóð með áfrýjun til „högsta domstolen“,

— í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi með einum möguleika á áfrýjun um lagaatriði.

■ **42. gr.** Nú hefur í erlendum dómi verið tekin afstaða til margra krafna og ekki er unnt að heimila fullnustu þeirra allra og skal þá dómstóllinn heimila fullnustu einnar þeirra eða fleiri.

□ Beiðandinn getur krafist fullnustu dóms að hluta til.

■ **43. gr.** Hafir erlendur dómur mælt fyrir um févítu verður honum aðeins fullnægt í því ríki þar sem fullnustu er krafist ef fjárhæð févítisins hefur verið endanlega ákveðin af dómstólum í dómsríkinu.

■ **44. gr.** Ef sá sem fullnustu krefst hefur í dómsríkinu að öllu leyti eða að hluta notið að lögum fjárhagslegrar aðstoðar við málarekstur eða verið undanþeginn kostnaði eða gjöldum skal hann við þá málsmeðferð, sem í 32.–35. gr. getur, njóta allrar þeirrar aðstoðar eða undanþágna frá kostnaði eða gjöldum sem framast eru veittar með lögum í því ríki þar sem fullnustu er krafist.

□ Þó getur sá sem krefst fullnustu á úrskurði um framfærsluskyldu sem stjórnvald í Danmörku eða á Íslandi hefur kveðið upp nýtt sér í því ríki, þar sem fullnustu er krafist, það hagræði sem í 1. mgr. segir ef hann leggur fram yfirlýsingu frá danska dómsmálaráðuneytinu eða því íslenska, eftir því sem við á, um að hann fullnægi efnahagslegum skilyrðum til fjárhagslegrar aðstoðar að öllu leyti eða að hluta eða til undanþágu frá kostnaði eða gjöldum.

■ **45. gr.** Aðili, sem krefst fullnustu í samningsríki á dómi sem upp hefur verið kveðinn í öðru samningsríki, verður ekki krafinn um neins konar tryggingu eða framlag á þeim forsendum að hann sé erlendur ríkisborgari eða að hann eigi ekki heimili eða dvöl í því ríki þar sem fullnustu er krafist.

3. kafli. Sameiginleg ákvæði.

■ **46. gr.** Aðili, sem krefst viðurkenningar eða fullnustu á dómi, skal leggja fram:

1. endurrit dóms sem fullnægir nauðsynlegum skilyrðum til að sanna gildi hans;

2. ef um útvistardóm er að ræða, frumrit eða staðfest afrit af skjali sem sýnir að stefna eða samsvarandi skjal hafi verið birt þeim sem útvíst varð hjá.

■ **47. gr.** Aðili, sem krefst fullnustu, skal einnig leggja fram:

1. skjöl sem sýna að dómurinn sé fullnustuhæfur samkvæmt lögum dómsríkisins og hafi verið birtur;

2. ef það á við skjal sem sýnir að beiðandi hafi að lögum notið fjárhagslegrar aðstoðar við málarekstur í dómsríkinu.

■ **48. gr.** Hafi þau skjöl, sem tilgreind eru í 2. tölul. 46. gr. og 2. tölul. 47. gr., ekki verið lögð fram getur dómstóllinn sett frest til framlagningar þeirra, tekið samsvarandi skjöl gild eða, ef dómstóllinn telur mál nægilega upplýst, fallið frá kröfu um framlagningu þeirra.

□ Ef dómstóllinn krefst þess skal leggja fram þýðingu á skjölunum; skal þýðingin staðfest af manni sem til þess er bær í einhverju samningsríkjanna.

■ **49. gr.** Ekki verður krafist löggildingar eða svipaðra formsatriða að því er varðar skjöl þau sem fjallað er um í 46. og 47. gr. og 2. mgr. 48. gr., né að því er varðar málflutningsumboð.

IV. hluti. Opinberlega staðfest skjöl og réttarsáttir.

■ **50. gr.** Opinberlega staðfest skjal, sem gefið hefur verið út og fullnustuhæft er í samningsríki, skal samkvæmt beiðni lýsa fullnustuhæft í öðru samningsríki samkvæmt þeim reglum sem greinir í 31. gr. og eftirfarandi greinum. Beiðni má aðeins synja ef fullnusta skjalsins væri andstæð allsherjarreglu í ríki því sem beiðni er beint til.

□ Skjalið skal fullnægja þeim skilyrðum sem nauðsynleg eru til að sanna að það sé opinberlega staðfest skjal í ríki því sem það var gefið út í.

□ Ákvæðin í 3. kafla III. hluta gilda eftir því sem við á.

■ **51. gr.** Sátt, sem gerð hefur verið fyrir dómstóli við meðferð máls og er fullnustuhæft í því ríki þar sem hún var gerð, má fullnægja í því ríki, þar sem fullnustu er krafist, með sömu skilyrðum og gilda um opinberlega staðfest skjöl.

V. hluti. Almenn ákvæði.

■ **52. gr.** Þegar ákvarða skal hvort aðili eigi heimili í samningsríki þar sem mál hefur verið höfðað skal dómstóllinn beita þeim lögum sem við hann gilda.

□ Ef aðili á ekki heimili í því ríki þar sem mál hefur verið höfðað skal dómstóllinn, þegar hann tekur afstöðu til þess

hvort aðilinn eigi heimili í öðru samningsríki, beita lögum þess ríkis.

■ **53. gr.** Þegar beitt er ákvæðum samnings þessa skal telja aðsetur félags eða annarrar lögpersónu heimili þess. Þegar ákvarða skal um aðsetrið skal dómstóllinn þó beita þeim lagaskilareglum sem við hann gilda.

□ Þegar ákvarða skal hvort fjárvörslusjóður eigi heimili í samningsríki þar sem mál hefur verið höfðað skal dómstóllinn beita þeim lagaskilareglum sem við hann gilda.

VI. hluti. Bráðabirgðaákvæði.

■ **54. gr.** Ákvæðum samnings þessa skal einungis beita um dómsmál sem höfðuð eru og um opinberlega staðfest skjöl sem gefin eru út eftir að samningurinn öðlast gildi í dómsríkinu, og þegar krafist er viðurkenningar eða fullnustu á dómi eða opinberlega staðfestu skjali, í því ríki sem beiðni er beint til.

□ Þó skulu dómur, sem kveðnir eru upp eftir að samningur þessi öðlast gildi milli dómsríkisins og þess ríkis sem beiðni er beint til, í málum, sem höfðuð eru fyrir þann tíma, viðurkenndir og þeim fullnægt samkvæmt ákvæðum III. hluta ef dómsvald dómstólsins byggðist á hliðstæðum reglum og eru í II. hluta samnings þessa eða í samningi sem í gildi var milli dómsríkisins og þess ríkis sem beiðni er beint til þegar málið var höfðað.

□ Ef ágreiningur aðila varðar samning og þeir höfðu skriflega samið um það áður en samningur þessi öðlast gildi að írskar réttarreglur eða réttarreglur í hluta Stóra-Bretlands og Norður-Írlands skuli gilda um samninginn skulu írskir dómstólar eða dómstólar í þeim hluta Stóra-Bretlands og Norður-Írlands halda dómsvaldi í málinu.

■ **54. gr. A.** Í þrjú ár frá því að samningur þessi öðlast gildi gagnvart Danmörku, Grikklandi, Írlandi, Íslandi, Norgei, Finnlandi eða Svíþjóð, eftir því sem við á, skal dómsvald dómstóla þeirra í sjóréttarmálum ekki einungis fara eftir ákvæðum II. hluta heldur einnig eftir ákvæðum í 1.–7. tölul. hér á eftir. Þó skulu ákvæði þessi falla úr gildi gagnvart hverju þessara ríkja þegar alþjóðasamningur um kyrrsetningu hafskipa, sem undirritaður var í Brussel 10. maí 1952, öðlast gildi gagnvart því.

1. Mann, sem á heimili í samningsríki, má lögsækja fyrir dómstólum í einhverju hinna áður nefndu ríkja vegna sjóréttarkröfu ef skip það, sem krafan varðar, eða eitthvert annað skip í eigu hans hefur verið kyrrsett með ákvörðun dómstóls í því ríki til tryggingar kröfunni eða kyrrsetja hefði mátt skipið ef ábyrgð eða önnur trygging hefði ekki verið sett og:

a) kröfuhafi á heimili í því ríki, eða

b) til kröfunnar stofnaðist í því ríki, eða

c) krafan hefur stofnast í þeirri ferð sem skip var í þegar kyrrsetning fór fram eða hefði mátt fara fram, eða

d) krafan stafar af árekstri eða tjóni sem skip hefur valdið öðru skipi eða mönnum eða munum um borð í öðru hvoru þeirra vegna athafnar eða vanrækslu við stjórn tök eða vegna þess að reglum var ekki fylgt, eða

e) krafan er vegna björgunar, eða

f) krafan er tryggt með veði eða öðrum tryggingarrétti í hinu kyrrsetta skipi.

2. Kröfuhafi getur komið fram kyrrsetningu á því skipi sem sjóréttarkrafa hans varðar eða á einhverju öðru skipi í eigu sama aðila og átti það skip þegar til kröfunnar stofnaðist. Þó má einungis kyrrsetja sama skip og sjóréttarkrafan varðar vegna þeirra krafna sem nefndar eru í o-, p- og q-lið 5. tölul. í grein þessari.

3. Skip skal talið í eigu sama eiganda þegar allir eignarhlutar í því eru í eigu sama manns eða manna.

4. Þegar um skipsleigu (þurrleigu) er að ræða og leigutaki er einn ábyrgur fyrir sjóréttarkröfu vegna þess skips getur kröfuhafi kyrrsett skipið eða eitthvert annað skip sem leigutaki á en ekki má kyrrsetja annað skip eigandans vegna slíkrar kröfu. Sama gildir ávallt þegar annar maður en eigandi skips er ábyrgur fyrir sjóréttarkröfu vegna skipsins.

5. Með „sjóréttarkröfu“ er átt við kröfu sem rekja má til eins eða fleiri eftirfarandi atriða:

- a) tjóns sem skip veldur með árekstri eða á annan hátt,
- b) mannláts eða líkamstjóns sem skip hefur valdið eða verður í tengslum við rekstur skips,
- c) björgunar,
- d) samnings um notkun skips eða leigu samkvæmt skriflegum farmsamningi eða á annan hátt,
- e) samnings um flutning á vörum með skipi samkvæmt skriflegum farmsamningi eða á annan hátt,
- f) tjóns á vörum, þar á meðal farangri, sem fluttar eru með skipi,
- g) sameiginlegs sjótjóns,
- h) neyðarláns sem skipstjóri tekur (sjólán),
- i) dráttar,
- j) hafnsögu,
- k) afhendingar á vörum eða efni til rekstrar eða viðhalds skips án tillits til þess hvar afhending fór fram,
- l) smíði eða viðgerðar á skipi, búnaðar til skips eða gjalda og kostnaðar vegna hafnarlegu,
- m) launa skipstjóra, yfirmanna og áhafnar,
- n) útlagðs kostnaðar skipstjóra og útlagðs kostnaðar farmsendanda, farmsamningshafa eða umboðsmanna fyrir hönd skips eða eiganda þess,
- o) ágreinings um eignarrétt á skipi,
- p) ágreinings milli sameigenda skips um eignarhlut í því, umráð þess eða rekstur eða tekjur af því,
- q) veðréttar eða annars tryggingarréttar í skipi.

6. Í Danmörku skal litið svo á að hugtakið „kyrrsetning“ taki einnig, að því er varðar sjóréttarkröfur samkvæmt o- og p-lið 5. tölul. í grein þessari, til „forbud“ þar sem það er eina réttarfarsúrræðið vegna slíkra krafna samkvæmt 646.–653. gr. réttarfarslaga (lov om rettens pleje).

7. Á Íslandi skal litið svo á að hugtakið „kyrrsetning“ taki einnig, að því er varðar sjóréttarkröfur samkvæmt o- og p-lið 5. tölul. í grein þessari, til „lögbanns“ þar sem það er eina réttarfarsúrræðið vegna slíkra krafna samkvæmt III. kafla laga um kyrrsetningu og lögbann.

VII. hluti. Afstaða til Brusselsamningsins og annarra samninga.

■ **54. gr. B.** 1. Samningur þessi hindrar ekki að aðildarríki Evrópubandalaganna beiti samningi um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum, sem undirritaður var í Brussel 27. september 1968, eða bókun um túlkun dómstóls Evrópubandalaganna á þeim samningi, sem undirritaður var í Lúxemborg 3. júní 1971, eins og þeim hefur verið breytt með aðildarsamningum ríkja Evrópubandalaganna að þeim samningi og bókun, en samningar þessir allir og bókunin eru hér á eftir nefnd „Brusselsamningurinn“.

2. Samningi þessum skal þó ávallt beita:

a) við úrlausn um dómssvald ef varnaraðili á heimili í samningsríki sem ekki er aðili að Evrópubandalögunum eða ef dómstólum í slíku samningsríki er veitt dómssvald með 16. eða 17. gr. samnings þessa,

b) um „litis pendens“ eða skyldar kröfur, sbr. 21. og 22. gr., þegar mál er höfðað í samningsríki sem ekki er aðili að Evrópubandalögunum og í samningsríki sem er aðili að Evrópubandalögunum,

c) við úrlausn um viðurkenningu og fullnustu þegar annaðhvort dómssríkið eða ríki það, sem beiðni er beint til, er ekki aðili að Evrópubandalögunum.

3. Auk þeirra ástæðna, sem tilgreindar eru í III. hluta, má synja um viðurkenningu eða fullnustu ef þær reglur, sem dómstóllinn hefur byggt dómssvald sitt á, eru aðrar en þær sem af samningi þessum leiðir og krafist er viðurkenningar eða fullnustu hjá aðila sem á heimili í samningsríki sem ekki er aðili að Evrópubandalögunum, nema dóminn megi ella viðurkenna eða honum megi fullnægja samkvæmt lögum í því ríki sem beiðni er beint til.

■ **55. gr.** Að öðru leyti en því, sem leiðir af 2. mgr. 54. gr. og 56. gr., kemur samningur þessi, hvað aðildarríki hans varðar, í stað eftirfarandi samninga milli tveggja þeirra eða fleiri:

— samnings milli Sviss og Frakklands um dómssvald og fullnustu dóma í einkamálum sem undirritaður var í París 15. júní 1869,

— samnings milli Sviss og Spánar um gagnkvæma fullnustu dóma í einkamálum sem undirritaður var í Madríd 19. nóvember 1896,

— samnings milli Sviss og Þýska ríkisins um viðurkenningu og fullnustu dóma og gerðardóma sem undirritaður var í Bern 2. nóvember 1929,

— samnings milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um viðurkenningu dóma og fullnægju þeirra sem undirritaður var í Kaupmannahöfn 16. mars 1932,

— samnings milli Sviss og Ítalíu um viðurkenningu og fullnustu dóma sem undirritaður var í Róm 3. janúar 1933,

— samnings milli Svíþjóðar og Sviss um viðurkenningu og fullnustu dóma og gerðardóma sem undirritaður var í Stokkhólmi 15. janúar 1936,

— samnings milli konungsríkisins Belgíu og Austurríkis um gagnkvæma viðurkenningu og fullnustu dóma og opinberlega staðfestra skjala er varða framfærsluskyldu og undirritaður var í Vín 25. október 1957,

— samnings milli Sviss og Belgíu um viðurkenningu og fullnustu dóma og gerðardóma sem undirritaður var í Bern 29. apríl 1959,

— samnings milli Sambandslýðveldisins Þýskalands og Austurríkis um gagnkvæma viðurkenningu og fullnustu dóma, sátta og opinberlega staðfestra skjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Vín 6. júní 1959,

— samnings milli konungsríkisins Belgíu og Austurríkis um gagnkvæma viðurkenningu og fullnustu dóma, gerðardóma og opinberlega staðfestra skjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Vín 16. júní 1959,

— samnings milli Austurríkis og Sviss um viðurkenningu og fullnustu dóma sem undirritaður var í Bern 16. desember 1960,

— samnings milli Noregs annars vegar og Stóra-Bretlands og Norður-Írlands hins vegar um gagnkvæma viðurkenningu og fullnustu dóma í einkamálum sem undirritaður var í Lundúnum 12. júní 1961,

— samnings milli Stóra-Bretlands og Norður-Írlands annars vegar og Austurríkis hins vegar með ákvæðum um gagnkvæma viðurkenningu og fullnustu dóma í einkamálum sem

undirritaður var í Vín 14. júlí 1961, ásamt breytingarbókun undirritaðri í Lundúnum 6. mars 1970,

— samnings milli konungsríkisins Hollands og Austurríkis um gagnkvæma viðurkenningu og fullnustu dóma og opinberlega staðfesta skjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Haag 6. febrúar 1963,

— samnings milli Frakklands og Austurríkis um viðurkenningu og fullnustu dóma og opinberlega staðfesta skjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Vín 15. júlí 1966,

— samnings milli Lúxemborgar og Austurríkis um viðurkenningu og fullnustu dóma og opinberlega staðfesta skjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Lúxemborg 29. júlí 1971,

— samnings milli Ítalíu og Austurríkis um viðurkenningu og fullnustu dóma, sátta og opinberlega staðfesta skjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Róm 16. nóvember 1971,

— samnings milli Noregs og Sambandslýðveldisins Þýskalands um viðurkenningu og fullnustu dóma og fullnustuskjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Ósló 17. júní 1977,

— samnings milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um viðurkenningu og fullnægju á kröfum borgararéttarlegs eðlis sem undirritaður var í Kaupmannahöfn 11. október 1977,

— samnings milli Austurríkis og Svíþjóðar um viðurkenningu og fullnustu dóma í einkamálum sem undirritaður var í Stokkhólmi 16. september 1982,

— samnings milli Austurríkis og Spánar um viðurkenningu og fullnustu dóma, sátta og fullnustuhæfra opinberlega staðfesta skjala á sviði einkamála sem undirritaður var í Vín 17. febrúar 1984,

— samnings milli Noregs og Austurríkis um viðurkenningu og fullnustu dóma í einkamálum sem undirritaður var í Vín 21. maí 1984 og

— samnings milli Finnlands og Austurríkis um viðurkenningu og fullnustu dóma í einkamálum sem undirritaður var í Vín 17. nóvember 1986.

■ **56. gr.** Samningar þeir, sem taldir eru í 55. gr., skulu halda gildi sínu á þeim sviðum sem samningur þessi tekur ekki til. □ Þeir skulu enn fremur halda gildi sínu um dóma sem kveðnir eru upp og um opinberlega staðfest skjöl sem gefin eru út áður en samningur þessi öðlast gildi.

■ **57. gr.** 1. Samningur þessi hefur ekki áhrif á samninga sem samningsríkin eru eða verða aðilar að og ákvarða dómvald eða viðurkenningu eða fullnustu dóma á tilteknum sviðum.

2. Samningur þessi kemur ekki í veg fyrir að dómstóll í samningsríki, sem er aðili að samningi sem 1. mgr. tekur til, taki sér dómvald samkvæmt þeim samningi enda þótt varnaraðili eigi heimili í samningsríki sem ekki er aðili að þeim samningi. Dómstóll sá, sem mál hefur til meðferðar, skal þó ávallt beita ákvæðum 20. gr. samnings þessa.

3. Dómar, sem kveðnir eru upp í samningsríki af dómstóli sem dómvald hefur samkvæmt samningi sem 1. mgr. tekur til, skulu viðurkenndir og þeim fullnægt í öðrum samningsríkjum í samræmi við ákvæðin í III. hluta samnings þessa.

4. Auk þeirra ástæðna, sem tilgreindar eru í III. hluta, má synja um viðurkenningu eða fullnustu ef ríki það, sem beiðni er beint til, er ekki aðili að samningi sem 1. mgr. tekur til og sá maður, sem viðurkenningar eða fullnustu er krafist hjá, á heimili í því ríki, nema dóminn megi ella viðurkenna

eða honum megi fullnægja samkvæmt lögum í því ríki sem beiðni er beint til.

5. Nú eru bæði dómsríkið og ríki það, sem beiðni er beint til, aðilar að samningi sem 1. mgr. tekur til og samningurinn tilgreinir skilyrði fyrir viðurkenningu eða fullnustu dóma og skulu þá þau skilyrði gilda. Ávallt má beita ákvæðum samnings þessa um málsmeðferð til viðurkenningar og fullnustu dóma.

■ **58. gr.** — Engin. —

■ **59. gr.** Samningur þessi er því ekki til fyrirstöðu að samningsríki skuldbindi sig gagnvart þriðja ríki með samningi um viðurkenningu og fullnustu dóma til þess að viðurkenna ekki dóma, sem kveðnir eru upp í öðrum samningsríkjum, gegn varnaraðilum sem eiga heimili eða dveljast að jafnaði í þriðja ríkinu ef svo stendur á sem í 4. gr. segir og dóminn mátti einungis byggja á varnarþingsreglu sem tilgreind er í 2. mgr. 3. gr.

□ Þó má samningsríki ekki skuldbinda sig gagnvart þriðja ríki til að viðurkenna ekki dóm sem kveðinn er upp í öðru samningsríki af dómstóli sem byggir dómvald sitt á því að varnaraðili á eignir í því ríki eða á því að sóknaraðili hefur komið fram aðför í eign sem er í því ríki:

1. ef málið varðar eignarrétt eða umráðarétt yfir eigninni, miðar að því að öðlast ráðstöfunarrétt yfir henni eða varðar annan ágreining um eignina, eða

2. ef eignin hefur verið sett til tryggingar kröfu sem málið varðar.

VIII. hluti. Lokaákvæði.

■ **60. gr.** Aðilar að samningi þessum geta orðið:

a) ríki sem eru aðilar að Evrópubandalögunum eða Fríverslunarsamtökum Evrópu þegar samningur þessi er lagður fram til undirritunar,

b) ríki sem gerast aðilar að Evrópubandalögunum eða Fríverslunarsamtökum Evrópu eftir að samningur þessi er lagður fram til undirritunar og

c) ríki sem boðin verður aðild í samræmi við b-lið 1. mgr. 62. gr.

■ **61. gr.** 1. Samning þennan skal leggja fram til undirritunar af hálfu ríkja sem eru aðilar að Evrópubandalögunum eða Fríverslunarsamtökum Evrópu.

2. Samningurinn er háður fullgildingu af hálfu þeirra ríkja sem undirrita hann. Fullgildingarskjölin skal afhenda svissneska sambandsráðinu til vörslu.

3. Samningurinn öðlast gildi fyrsta dag þriðja mánaðar eftir þann dag þegar tvö ríki, og skal annað þeirra vera aðili að Evrópubandalögunum og hitt aðili að Fríverslunarsamtökum Evrópu, hafa afhent fullgildingarskjöl sín.

4. Samningurinn öðlast gildi gagnvart hverju öðru ríki sem undirritar hann fyrsta dag þriðja mánaðar eftir að það ríki hefur afhent fullgildingarskjál sitt.

■ **62. gr.** 1. Þegar samningur þessi hefur öðlast gildi er aðild að honum heimil:

a) ríkjum sem vísað er til í b-lið 60. gr.,

b) öðrum ríkjum sem samkvæmt beiðni samningsríkis til vörsluaðilans hefur verið boðin aðild. Vörsluaðilinn skal því aðeins bjóða viðkomandi ríki aðild að hann, eftir að hafa kynnt efni þeirra yfirlýsinga sem ríkið hyggst gefa í samræmi við 63. gr., hefur fengið einróma samþykki þeirra ríkja, sem undirritað hafa samninginn, og samningsríkja sem vísað er til í a- og b-lið 60. gr.

2. Ef ríki, sem gerist aðili að samningnum, óskar að leggja fram nánari upplýsingar vegna bókunar nr. 1 skulu hafnar um

það samningaviðræður. Svissneska sambandsráðið skal boða til samningaráðstefnu í því skyni.

3. Gagnvart ríki, sem gerist aðili, öðlast samningurinn gildi fyrsta dag þriðja mánaðar eftir þann dag er aðildarskjal þess er afhent.

4. En gagnvart ríki, sem gerist aðili og vísað er til í a- eða b-lið 1. mgr., öðlast samningurinn einungis gildi að því er varðar samskipti þess og þeirra samningsríkja sem ekki hafa andmælt aðild þess fyrir fyrsta dag þriðja mánaðar eftir að aðildarskjalið er afhent.

■ **63. gr.** Hvert það ríki, sem gerist aðili að samningi þessum, skal, þegar það afhendir aðildarskjal sitt, láta í té þær upplýsingar sem þörf er á vegna 3., 32., 37., 40., 41. og 55. gr. samnings þessa og veita, ef það á við, þær nánari upplýsingar sem mælt var fyrir um við samningaviðræðurnar vegna bókunar nr. 1.

■ **64. gr.** 1. Samningur þessi er í fyrstu gerður til fimm ára talið frá gildistökudegi samkvæmt 3. mgr. 61. gr. og á það einnig við um ríki sem síðar fullgilda hann eða gerast aðilar að honum.

2. Að loknu fimm ára tímabilinu framlengist samningurinn sjálfkrafa um eitt ár í senn.

3. Að loknu fimm ára tímabilinu getur sérhvert samningsríki, hvenær sem er, sagt samningnum upp með tilkynningu til svissneska sambandsráðsins.

4. Uppsögnin öðlast gildi við lok þess almanaksárs þegar sex mánuðir eru liðnir frá þeim degi er svissneska sambandsráðið veitti tilkynningu um uppsögn viðtöku.

■ **65. gr.** Eftirtaldir bókarnir fylgja samningi þessum:

- bókun nr. 1 um tiltekin atriði varðandi varnarþing, málsmeðferð og fullnustu,
- bókun nr. 2 um samræmda túlkun samningsins,
- bókun nr. 3 um beitingu 57. gr.

□ Bókarnir þessar skulu teljast óaðskiljanlegur hluti samningsins.

■ **66. gr.** Sérhvert samningsríki getur farið fram á endurskoðun samnings þessa. Í því skyni skal svissneska sambandsráðið boða til endurskoðunarráðstefnu áður en sex mánuðir eru liðnir frá því farið var fram á endurskoðun.

■ **67. gr.** Svissneska sambandsráðið skal tilkynna þeim ríkjum, sem áttu fulltrúa á ráðstefnu stjórnarereindreka í Lúganó og þeim ríkjum sem síðar hafa gerst aðilar að samningnum, um:

- a) afhendingu sérhvers fullgildingar- eða aðildarskjals,
- b) gildistökudaga samnings þessa gagnvart samningsríkjum,
- c) sérhverja uppsögn sem móttækin er samkvæmt 64. gr.,
- d) sérhverja yfirlýsingu sem móttækin er samkvæmt I. gr. a í bókun nr. 1,
- e) sérhverja yfirlýsingu sem móttækin er samkvæmt I. gr. b í bókun nr. 1,
- f) sérhverja yfirlýsingu sem móttækin er samkvæmt IV. gr. í bókun nr. 1,
- g) sérhverja tilkynningu sem gerð er samkvæmt VI. gr. í bókun nr. 1.

■ **68. gr.** Samningur þessi, sem gerður er í einu frumriti á dönsku, ensku, finnsku, frönsku, grísku, hollensku, írsku, íslensku, ítölsku, norsku, portúgölsku, spænsku, sænsku og þýsku, þar sem allir fjórtán textarnir eru jafngildir, skal varðveittur í skjalasafni svissneska sambandsráðsins. Svissneska sambandsráðið skal senda staðfest afrit samningsins til ríkisstjórnar sérhvers ríkis sem átti fulltrúa á ráðstefnu

stjórnarereindreka í Lúganó og til ríkisstjórnar sérhvers ríkis sem aðili gerist að samningnum.

BÓKUN NR. 1 um tiltekin atriði varðandi varnarþing, málsmeðferð og fullnustu.

SAMNINGSADILAR HAFA KOMIÐ SÉR SAMAN UM EFTIRFARANDI ÁKVÆÐI SEM SKULU FYLGJA SAMNINGNUM:

■ **I. gr.** Nú er maður, sem á heimili í Lúxemborg, lögsóttur fyrir dómstóli í öðru samningsríki samkvæmt 1. tölul. 5. gr. og getur hann þá mótmælt dómssvaldi þess dómstóls. Sæki varnaraðili ekki þing skal dómstóllinn sjálfkrafa vísa máli frá dómi.

□ Samningur um varnarþing, sem um ræðir í 17. gr., gildir því aðeins gagnvart manni sem á heimili í Lúxemborg að hann hafi samþykkt það berum orðum og sérstaklega hverju sinni.

■ **I. gr. a.** 1. Sviss áskilur sér rétt til að lýsa því yfir þegar það afhendir fullgildingarskjal sitt að dómur, sem kveðinn er upp í öðru samningsríki, muni hvorki verða viðurkenndur né honum fullnægt í Sviss ef eftirtöldum skilyrðum er fullnægt:

a) dómssvald þess dómstóls, sem kvað dóminn upp, byggist einungis á 1. tölul. 5. gr. samnings þessa, og

b) varnaraðili átti heimili í Sviss þegar málið var höfðað; hvað grein þessa varðar telst félag eða önnur lögpersóna eiga heimili í Sviss ef hún á þar skráð aðsetur og aðalstöðvar starfseminnar eru þar í reynd, og

c) varnaraðili andmælir viðurkenningu eða fullnustu dómsins í Sviss enda hafi hann ekki afsalað sér rétti til að bera fyrir sig þá yfirlýsingu sem gert er ráð fyrir í þessari málsgrein.

2. Fyrirvara þessum skal ekki beita að því leyti sem undanþága hefur verið veitt frá 59. gr. svissnesku sambandsstjórnarskrárinnar þegar viðurkenningar eða fullnustu er leitað. Ríkisstjórn Sviss skal tilkynna þeim ríkjum, sem undirrita samning þennan, og þeim ríkjum, sem gerast aðilar að honum, um slíkar undanþágur.

3. Fyrirvari þessi fellur úr gildi 31. desember 1999. Hann má afturkalla hvenær sem er.

■ **I. gr. b.** Sérhvert samningsríki getur lýst því yfir við undirritun eða þegar fullgildingar- eða aðildarskjal er afhent að það áskilji sér rétt, þrátt fyrir ákvæði 28. gr., til að synja um viðurkenningu og fullnustu dóma sem kveðnir eru upp í öðrum samningsríkjum ef dómssvald dómstólsins í dómsríkinu samkvæmt b-lið 1. tölul. 16. gr. byggist einungis á heimili varnaraðila í dómsríkinu og eignin er á landsvæði þess ríkis sem fyrirvarann gerði.

■ **II. gr.** Án þess að raskað sé gildi ákvæða í landslögum, sem betri rétt veita, geta þeir, sem eiga heimili í samningsríki og sæta málshöfðun, vegna brots sem framið var af gáleysi, fyrir sakadómi í öðru samningsríki þar sem þeir eru ekki ríkisborgarar, valið sér löghæfan mann til að annast vörn sína, einnig þótt þeir mæti ekki sjálfir fyrir dómi.

□ Dómstóll sá, sem með málið fer, getur þó ákveðið að viðkomandi skuli sjálfur koma fyrir dóm; komi hann ekki fyrir dóm þarf hvorki að viðurkenna né fullnægja í öðrum samningsríkjum dómi að því er tekur til kröfu borgararéttar eðlis ef hann átti þess ekki kost að taka til varna í málinu.

■ **III. gr.** Engan skatt, gjald eða þóknun, sem reiknast með hliðsjón af verðmæti þeirra hagsmuna sem í húfi eru, má

leggja á í tengslum við meðferð fullnustubeiðni í því ríki þar sem fullnustu er krafist.

■ **IV. gr.** Réttarskjöl og utanréttarskjöl, sem gerð hafa verið í samningsríki og birta þarf manni í öðru samningsríki, skal framsenda með þeim hætti sem samningar eða samkomulag milli samningsríkjanna kveða á um.

□ Ef ríki það, þar sem birting skal fram fara, mótmælir því ekki með yfirlýsingu við svissneska sambandsráðið má einnig senda slík skjöl frá viðkomandi opinberum starfsmönnum í því ríki, þar sem skjöl er samið, beint til viðkomandi opinberra starfsmanna í því ríki þar sem viðtakanda er að finna. Skal starfsmaðurinn í dómsríkinu þá senda samrit skjalsins til þess starfsmanns í því ríki, sem beiðni er send til, sem bær er til að afhenda það viðtakanda. Skjalið skal afhent með þeim hætti sem lög þess ríkis, sem beiðni er send til, mæla fyrir um. Afhendingin skal staðfest með vottorði sem senda skal beint til starfsmannsins í dómsríkinu.

■ **V. gr.** Reglu 2. tölul. 6. gr. og 10. gr. um varnarþing í sakaukamálum eða í öðrum málum gegn þriðja manni má ekki beita í Sambandslýðveldinu Þýskalandi, á Spáni, í Austurríki eða í Sviss. Mann, sem á heimili í öðru samningsríki, má lögsækja fyrir dómstólum:

— í Sambandslýðveldinu Þýskalandi samkvæmt 68., 72., 73. og 74. gr. laga um réttarfar í einkamálum (Zivilprozessordnung) varðandi tilkynningar um málshöfðun til þriðja manns,

— á Spáni samkvæmt 1482. gr. borgarlögbókar (Code civile),

— í Austurríki samkvæmt 21. gr. laga um réttarfar í einkamálum (Zivilprozessordnung) varðandi tilkynningar um málshöfðun til þriðja manns,

— í Sviss samkvæmt þeim ákvæðum sem eiga við um tilkynningar um málshöfðun til þriðja manns í kantónulögum um réttarfar í einkamálum.

□ Dómar, sem kveðnir eru upp í öðrum samningsríkjum í samræmi við 2. tölul. 6. gr. eða 10. gr., skulu viðurkenndir og þeim fullnægt í Sambandslýðveldinu Þýskalandi, á Spáni, í Austurríki og í Sviss samkvæmt III. hluta. Þau réttaráhrif, sem dómar, sem kveðnir eru upp í ríkjum þessum, geta haft gagnvart þriðja manni með því að beita ákvæðum 1. mgr., skal einnig viðurkenna í öðrum samningsríkjum.

■ **V. gr. a.** Í málum, sem varða framfærsluskyldu, tekur hugtakið „dómstóll“ einnig til danskra, íslenskra og norskra stjórnvalda.

□ Í einkamálum tekur hugtakið „dómstóll“ einnig til hins finnska „ulosotonhaltija/överexekutor“.

■ **V. gr. b.** Í málum milli skipstjóra og einhvers í áhöfn hafskips, sem skráð er í Danmörku, í Grikklandi, á Írlandi, á Íslandi, í Noregi, í Portúgal eða í Svíþjóð, um kaup eða önnur starfskjör skal dómstóll í samningsríki athuga hvort sendierindreka þeim eða ræðiserindreka, sem ber ábyrgð á skipinu, hafi verið tilkynnt um ágreininginn. Skal dómstóllinn fresta málinu á meðan honum hefur ekki verið tilkynnt um það. Hann skal sjálfkrafa vísa málinu frá dómi ef erindrekinn, þegar honum hefur verið tilkynnt um málið, hefur nýtt þær heimildir sem honum eru veittar í samningi um ræðissamband eða, sé slíkum samningi ekki til að dreifa, mótmælt dómssvaldinu innan þess frests sem til þess hefur verið veittur.

■ **V. gr. c.** — Engin. —

■ **V. gr. d.** Að öðru leyti en því, sem greinir um lögsögu Evrópsku einkaleyfisskrifstofunnar samkvæmt samningi um

veitingu evrópskra einkaleyfa sem undirritaður var í München 5. október 1973, skulu dómstólar hvers samningsríkis einir hafa dómssvald, án tillits til heimilis, í málum um skráningu eða gildi evrópsks einkaleyfis sem veitt er fyrir það ríki og einkaleyfið er ekki bandalagseinkaleyfi samkvæmt 86. gr. í samningi um evrópsk einkaleyfi fyrir hinn sameiginlega markað sem undirritaður var í Lúxemborg 15. desember 1975.

■ **VI. gr.** Samningsríkin skulu tilkynna svissneska sambandsráðinu um texta sérhvers ákvæðis í löggjöf þeirra sem annaðhvort breytir þeim ákvæðum í lögum þeirra, sem nefnd eru í samningnum, eða skrá þeirri um dómstóla sem kemur fram í 2. kafla III. hluta.

BÓKUN NR. 2 um samræmda túlkun samningsins.

Inngangur.

SAMNINGSADILAR

SEM VÍSA til 65. gr. samnings þessa,

SEM HAGA Í HUGA hin nánú tengsl milli samnings þessa og Brusselsamningsins,

SEM HAGA Í HUGA að dómstóll Evrópubandalaganna hefur samkvæmt bókun frá 3. júní 1971 vald til þess að skera úr um túlkun á ákvæðum Brusselsamningsins,

SEM ER KUNNUGT um úrlausnir dómstóls Evrópubandalaganna um túlkun á Brusselsamningnum fram að undirritun samnings þessa,

SEM HAGA Í HUGA að samningaviðræður þær, sem voru undanfari þess að samningurinn var gerður, voru byggðar á Brusselsamningnum í ljósi þeirra úrlausna,

SEM VILJA, með fullri virðingu fyrir sjálfstæði dómstólanna, koma í veg fyrir mismunandi túlkun og ná eins samræmdri túlkun og unnt er á ákvæðum samningsins, og á ákvæðum þessa samnings og þeim ákvæðum Brusselsamningsins sem í öllum meginatriðum eru tekin upp í þennan samning,

HAGA ORÐIÐ ÁSÁTTIR UM EFTIRFARANDI:

■ **1. gr.** Dómstólar hvers samningsríkis skulu, þegar þeir beita og túlka ákvæði samningsins, taka réttmætt tillit til þeirra megináhrifa sem fram koma í úrlausnum dómstóla annarra samningsríkja sem máli skipta og varða ákvæði þessa samnings.

■ **2. gr.** 1. Samningsaðilar eru ásáttir um að koma á kerfi til að skiptast á upplýsingum um dóma sem kveðnir eru upp samkvæmt samningi þessum, svo og um dóma sem máli skipta og kveðnir eru upp samkvæmt Brusselsamningnum. Í kerfi þessu skal felast:

— að þar til bær stjórnvöld sendi til sérstakrar miðstöðvar dóma sem kveðnir hafa verið upp á æðsta dómstigi og af dómstóli Evrópubandalaganna, svo og endanlega dóma sem sérstaka þýðingu hafa og kveðnir hafa verið upp samkvæmt samningi þessum eða Brusselsamningnum,

— að miðstöðin flokki dóma þessa og semji og birti, eins og þörf krefur, þýðingar og údrætti,

— að miðstöðin framsendi þau skjöl, sem máli skipta, til lögbærra stjórnvalda í öllum ríkjum sem undirritað hafa samninginn eða gerst aðilar að honum, svo og framkvæmdanefnd Evrópubandalaganna.

2. Miðstöðin er hjá ritara dómstóls Evrópubandalaganna.

■ **3. gr.** 1. Stofna skal fastanefnd vegna bókunar þessarar.

2. Í nefndinni skulu eiga sæti fulltrúar tilnefndir af hverju ríki sem undirritað hefur samning þennan eða gerst aðili að honum.

3. Evrópubandalögin (framkvæmdanefnd, dómstóll og aðalskrifstofa ráðsins) og Fríverslunarsamtök Evrópu mega sækja fundi nefndarinnar sem áheyrnarfulltrúar.

■ **4. gr.** 1. Að ósk samningsaðila skal vörsluaðili samningsins boða til funda í nefndinni til að skiptast á skoðunum um hvernig samningurinn reynist, og einkum um

— þróun fordæmisreglna samkvæmt þeim dómum sem sendir eru samkvæmt 1. undirlið 1. mgr. 2. gr.,

— beitingu 57. gr. samningsins.

2. Í ljósi þessara skoðanaskipta getur nefndin einnig kannað hvort ástæða sé til að endurskoða einstök atriði samningsins og gert tillögur.

BÓKUN NR. 3 um beitingu 57. gr.

□ **SAMNINGSADILAR HAGA ORÐIÐ ÁSÁTTIR UM EFTIRFARANDI:**

1. Ákvæði sem mæla fyrir um dómssvald eða viðurkenningu eða fullnustu dóma, að því er varðar tiltekin málefni, og felast eða munu felast í ákvörðunum stofnana Evrópubandalaganna, skal, hvað samninginn varðar, fara með á sama hátt og samninga þá sem vísað er til í 1. mgr. 57. gr.

2. Nú telur samningsríki að ákvæði, sem felst í ákvörðun stofnana Evrópubandalaganna, samrýmist ekki samningnum og skulu samningsríkin þá þegar íhuga að breyta samningnum samkvæmt 66. gr., án þess þó að raskað sé gildi þeirrar málsmeðferðar sem kveðið er á um í bókun nr. 2.

YFIRLÝSING frá fulltrúum ríkisstjórna þeirra ríkja, sem hafa undirritað Lúganósamninginn og eru aðilar að Evrópubandalögunum, um bókun nr. 3 um beitingu 57. gr. samningsins.

Við undirritun samnings um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum í Lúganó 16. september 1988

LÝSA FULLTRÚAR RÍKISSTJÓRNA AÐILDARRÍKJA EVRÓPUBANDALAGANNA

SEM HAGA Í HUGA þær skuldbindingar sem teknar hafa verið gagnvart aðildarríkjum Fríverslunarsamtaka Evrópu,

SEM ER UMHUGAÐ um að skaða ekki þá réttareiningu sem stofnað er til með samningnum,

ÞVÍ YFIR að þau muni gera allar ráðstafanir, sem í þeirra valdi standa, til að tryggja að virtar verði þær reglur um dómssvald og um viðurkenningu og fullnustu dóma sem settar eru með samningnum þegar undirbúnað verður þær ákvarðanir sem fjallað er um í 1. mgr. bókunar nr. 3 um beitingu 57. gr.

YFIRLÝSING frá fulltrúum ríkisstjórna þeirra ríkja sem hafa undirritað Lúganósamninginn og eru aðilar að Evrópubandalögunum.

Við undirritun samnings um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum í Lúganó 16. september 1988

LÝSA FULLTRÚAR RÍKISSTJÓRNA AÐILDARRÍKJA EVRÓPUBANDALAGANNA

ÞVÍ YFIR að þau telja rétt að dómstóll Evrópubandalaganna taki við túlkun Brusselsamningsins réttmætt tillit til fordæma sem úrlausnir samkvæmt Lúganósamningnum veita.

YFIRLÝSING frá fulltrúum ríkisstjórna þeirra ríkja sem hafa undirritað Lúganósamninginn og eru aðilar að Fríverslunarsamtökum Evrópu.

Við undirritun samnings um dómssvald og um fullnustu dóma í einkamálum í Lúganó 16. september 1988

LÝSA FULLTRÚAR RÍKISSTJÓRNA AÐILDARRÍKJA FRÍVERSLUNARSAMTAKA EVRÓPU

ÞVÍ YFIR að þau telja rétt að dómstólar þeirra taki við túlkun samningsins réttmætt tillit til fordæma sem úrlausnir dómstóls Evrópubandalaganna og dómstóla í aðildarríkjum Evrópubandalaganna veita hvað varðar ákvæði Brussel-samningsins sem í öllum meginatriðum eru tekin upp í Lúganósamninginn.